

Ny sproglitteratur 2014

Danmark

Eva Skafte Jensen & Jørgen Nørby Jensen

Andersen, Bjørn: Høflighed uden grænser. Om du & De og den måde vi behandler hinanden på. Forlaget Liva 2014, 423 s.

Med du & De-systemet som omdrejningspunkt udforsker bogen begrebet høflighed, og de muligheder danskere har til rådighed for at udvise høflighed. Forfatteren skriver selv dele af bogen, men der er også mange bidrag af andre. Omdrejningspunktet er som sagt det gamle du & De-system, som blev forsøgt afviklet i 1970'erne, og som stadig spiller en vis rolle i omgangsformen mellem danskere, dog ikke nødvendigvis efter de klassiske regler. Andre bidragsydere omfatter Arne Melchior, Frans Gregersen, Ritt Bjerregaard, Erik Norman Svendsen, Bertel Haarder, Erik Hansen, Jørn Lund, Klaus Rifbjerg, Kathrine Lilleør, Mogens Lykketoft, Niels Davidsen-Nielsen, Jes Dorph-Petersen, Naser Khader, Anne Knudsen og Kirsten Rask.

Bjerg, Kresten: Skriveguiden til offentlige virksomheder. Hans Reitzels Forlag 2014, 133 s.

Skriveguiden er henvendt til ansatte som arbejder i en offentlig virksomhed og skriver tekster eller har ansvar for kommunikation. Bogen er en praktisk skriveguide med råd til god sprogbrug. Den er inspireret af amerikansk kognitiv sprogteori. Bogen beskriver kort teori og baggrund med eksempler og løsninger fra offentlige virksomheder. Bogen giver en række sammenhængende skriveråd som kan træde i stedet for de traditionelle råd.

Danske Studier 2014. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Henrik Blicher under medvirken af David Svendsen-Tune. Universitets-Jubilæets danske Samfund nr. 586. 2014. 304 s.

Af bindets indhold er der i denne sammenhæng grund til at fremhæve *Vibeke Sandersen*: Ole Hansen Frølund's bardomserindringer og rejsedagbog fra Treårskrigen, *Lars Brink og Jørgen Schack*: Tale er sølv. Om begrebet syntaktisk ellipse, *Sune Gregersen*: Delt infinitiv i dansk.

Dansk-litauisk ordbog = Danų-lietuvių kalbų žodynas, red. Indre Løvheim Pedersen. Special-Pædagogisk Forlag 2014.

Dansk-polsk ordbog = Słownik du'nsko-polski, red. Lise Bostrup, Jósef Jarosz, Katarzyna Stręk. Bostrup 2014.

Din stemme tæller. Modersmål-Selskabets årbog 2014. Modersmål-Selskabet 2014. 136 s.

I *Din stemme tæller* har årbogsudvalget samlet en række tekster om mundtlighed, politikernes mundtlige kommunikation og dens betydning. Af bogens artikler kan nævnes *Julie Fabricius*: Kan du høre hvad du selv siger, *Ole Meisner*: Musik i sproget, *Christian Kock*: Lad din stemme høres – og hør de andres.

Esperanto-dansk ordbog, red. Preben Bagger. Esperantoforeningen for Danmark 2014.

Fibiger, Johannes og Martin Jørgensen: Tæt på sprog. Håndbog i dansk sprog og sprogdidaktik. Hans Reitzels Forlag 2014. 407 s.

Tæt på sprog er en lærebog om sprog som henvender sig til kommende undervisere. Den fungerer både som opslagsbog og som redegørende og analyserende bog, og den har et didaktisk sigte. Foruden introducerende teori med definitioner og redegørelser indeholder den mange eksempler fra elevtekster og fra sprog og tekster fra skolens hverdag.

Fremmedordbog eller kortfattet Lexikon over fremmede, i det danske Skrift- og Omgangssprog forekommende Ord, Konststudtryk og Talemaader, tilligemed de i danske Skrifter mest brugelige fremmede Ordforkortelser, red. Ludvig Beatus Meyer/Frederik Peter Jacob Dahl. 3. forøgede og forbedrede udgave 1853.

Godt sprog i organisationer. Veje til vellykket sprogarbejde. Redigeret af Christina Holgård Sørensen. Hans Reitzels Forlag 2014. 275 s.

Bogen indeholder 12 kapitler om godt sprog i organisationer. *Leif Becker Jensen, Anne Kjærgaard, Maya Krone og Christina Holgård Sørensen*: Find dit teoretiske udgangspunkt, *Maria Elisabeth Nielsen*: Undersøg hvad andre organisationer gør, *Anne Katrine Lund*: Analysér kommunikationskulturen og teksterne, *Anne Kjærgaard og Maya Krone*: Undersøg hvordan modtagerne forstår og bruger teksterne, *Christina Holgård Sørensen*: Knyt sprogarbejdets målsætning til forretningen, *Pernille Steensbech Lemée*: Inddrag ledelsen, og skab motivation blandt medarbejderne, *Anne Kjærgaard*: Definér hvad godt

sprog og gode tekster er i din organisation, *Margrethe Kvarenes*: Organisér sprogarbejdet, *Katrine Dahl Clement*: Skab nye måder at samarbejde om skrivningen på, *Christina Holgård Sørensen*: Vælg hvilke værktøjer du vil bruge i sprogarbejdet, *Kresten Bjerg*: Mål effekten, *Christina Holgård Sørensen*: Få organisationens arbejde med sprog til at lykkes.

Glad, Ingvær: Undervejs: kulturens aftryk i sproget. Skriveforlaget 2014.

I Undervejs - kulturens aftryk i sproget beskrives hvordan forskellige miljøer og livsmuligheder afspejles i sproget. Der er blandt andet kapitler om bondekultur og om søfart og om hvordan områder som disse slår igennem i udtryk som 'Hvo som kommer i søen, skal enten synke eller sejle' og i måder at tænke på: forholdsvis fast og forudsigeligt (bondekultur), mere vilkårligt og risikofyldt (sejllads).

Globalisering, sprogning og normativitet – online og offline. Redigeret af Janus Spindler Møller og Lian Malai Madsen. Københavnerstuder i Tosprogethed. Bind 70. Københavns Universitet 2014. 262 s.

Denne antologi indeholder en række artikler der alle handler om sproglig normdannelse i en globaliseret verden. Af bogens artikler kan nævnes *Samu Kytölä*: Negotiating multilingual discourse in a Finland-based online football forum: Metapragmatic reflexivity on intelligibility, expertise and 'nativeness', *Birte Dreier*: Angepasst mehrsprachig: Die Verhandlung sprachlicher Normen bei jugendlichen, *Maarja Siiner*: Når man lader markedskræfter styre – boganmeldelse af rapporten "Hvad gør vi med sprog?"

Jarvad, Pia: Spørg om sprog - 40 år i sprogets tjeneste. Dansk Sprognævns skrifter 44. Dansk Sprognævn 2014. 244 s.

Pia Jarvad, seniorforsker i Dansk Sprognævn gennem 40 år, gør i denne bog status over sit arbejde. *Spørg om sprog* handler om det der er sket med sproget i disse 40 år, set gennem Pia Jarvads briller. I to kapitler beskriver forfatteren Sprognævnets svartjeneste og de ændringer der sker fordi tiden og menneskene ændrer sig. Bogen indeholder også et kapitel om nye ord set i et 40-årigt perspektiv og et kapitel om engelskpåvirkningen af dansk – fra år 800 til i dag. Ét kapitel er viet bestræbelserne for at fremme det gode og klare juridiske sprog i tekster for læg og lærd.

Jürna, Merike: [α] som i alfa? En længdeundersøgelse af fem esteres tilegnelse af danske urundede fortungevokaler. Københavnerstuder i Tosprogethed. Bind 69. Københavns Universitet 2014. 121 s.

Formålet med denne afhandling er at undersøge hvilke af de danske urundede fortungevokaler der volder flest vanskeligheder for estere.

Kulinarisk ordbog: Fransk dansk – dansk fransk, red. Marianne R. Schmidt, Lisbeth Østergaard. Oevre-cuisine, Aarhus 2014.

LexicoNordica. 21-2014. Redigeret af Henrik Lorentzen og Emma Sköldberg. Nordiska Föreningen för Lexikografi, 2014. 386 s.

Bindet har som tema *Store ordböcker i Norden*. Af de tematiske bidrag er der i denne sammenhæng grund til at nævne *Marita Akhøj Nielsen*: Moths ordbog og dens virkningshistorie, *Lene Schøsler*: Blinkenberg og Høybyes *Dansk-Fransk* og *Fransk-Dansk Ordbog* – fra seddelsamling til trykte ordbøger og til onlineudgave. Bindet indeholder desuden en række ikke-tematiske bidrag samt anmeldelser, fx *Margrethe Heidemann Andersen*, *Jørgen Nørby Jensen* og *Anita Ågerup Jervelund*: Kommentar til Sven Tarp: Retskrivningsordbog på godt og ondt, *Henrik Hovmark*: Norsk Ordbok på nettet.

Lund, Anne Katrine: Det bevidste brev. Post Danmark 2014, 110 s.

I *Det bevidste brev* gør forfatteren rede for alle de situationer hvor man stadig bruger traditionelle breve, og viser potentialet i at bibeholde det traditionelle brev i kommercielle og organisationsmæssige sammenhænge.

Lund, Jørn: Dansk i skred. 52 sproglige opstrammere. Gads Forlag 2014, 208 s.

I *Dansk i skred* fører Jørn Lund sine læsere gennem mange forskellige sproglige landskaber, fra Karen Blixens Afrika til magtens korridorer, fra erhvervslivets bonede gulve til krejlernes kræmmermarkeder og atleternes arener. Sproget spejler samfundsudviklingen på godt og ondt.

Mørch, Ida Elisabeth: Korrekt stavning. Underviserens håndbog i dansk retskrivning. Dansk Sprognævns skrifter 45. Dafolo Forlag 2014. 152 s.

Korrekt stavning. Underviserens håndbog i dansk retskrivning er en hjælp til lærere der underviser i danskfaget. Bogen falder i to dele. Den første del beskriver forudsætningerne for at kunne give sig i kast med det at lære den danske retskrivning. Den anden del beskriver mere specifikke retskrivningsregler, fx de vigtigste kommaregler, drilske ordpar og hyppige bøjningsproblemer. Gennem hele bogen vises og gennemgås de hyppige fejltyper, og hvor det er relevant, er der undervisningsperspektiver, tips og huskeregler der kan bruges som inspiration i undervisningen.

Med *Korrekt stavning. Underviserens håndbog i dansk retskrivning* har læ-

reren hjælpen ved hånden når eleverne stiller spørgsmål som hvorfor vokalen i "is" og "frisk" i begge ord skrives med *i* selvom den udtales forskelligt, hvorfor man ikke må skrive "forbryderne var anholdte" eller "tre håndlavet chokoladestænger", eller hvornår det hedder henholdsvis "hans" og "sin". Bogen kan desuden bruges som opslagsbog af alle der har interesse i dansk retskrivning og korrekt stavning.

Til bogen hører også hjemmesiden www.dafolo.dk/korrektstavning, hvor man kan finde inspiration til undervisningen i form af konkrete ideer til øvelser man kan lave med eleverne, fra indskoling til udskoling.

Mål & Mæle. 36. årgang. 1 nummer. Redigeret af Kasper Boye, Carsten Elbro, Ken Farø, Erik Hansen og Jørn Lund 2014. 32 s.

Foruden brevkassen *Sprogligheder* med spørgsmål om sprog indeholder nummeret artikler af bl.a. *Maja Cecillie Thostrup*: "Skal vi mødes. Zøde?" Børnelokkeres sprog på nettet, og *Lærke Josefine Kalledsøe*: Lyder da meget spændende. Om topikdrop.

Nabosprog i Region Sønderjylland-Schleswig. KulturDialog 2014. 44 s.

Nabosprog i Region Sønderjylland-Schleswig er et enkeltstående magasin som tematiserer livet og sproget i området omkring den dansk-tyske grænse. I en række kortfattede artikler beskrives forskellige projekter om sprog og kultur ved grænsen og facetter ved nabosprogsforståelse, heriblandt et projekt om mobiltelefonens rolle i gensidig forståelse, et projekt om rap og leg, et om didaktik.

Neologismer. Dansk Sprognævns 2. seminar om nye ord. København 5.-6. november 2013. Redigeret af Margrethe Heidemann Andersen, Pia Jarvad og Jørgen Nørby Jensen. Sprognævnets konferencereserie 3. Dansk Sprognævn 2014. 168 s.

Dansk Sprognævns 2. seminar om nye ord fandt sted 5.-6. november 2013. I en række foredrag blev emnet *neologismer* belyst fra forskellige synsvinkler. I denne konferencerapport bringes de 9 af foredragene, fx *Ole Kristian Våge* og *Gisle Andersen*: Nyord, kriterier og språknormering i en årlig kåring, *Margrethe Heidemann Andersen*: Særskrivningsfejl blandt uetablerede sammensætninger i moderne dansk, *Anita Ågerup Jervelund*: Daybedden, iPad'en og overheaden, *Lars Brink*: Betydningsændringer 1955-2014.

Ny forskning i grammatik 21. Redigeret af Merete Birkelund, Susan Silvia Fernández, Henrik Jørgensen, Alexandra Kratschmer og Henning Nølle. Udgivet af Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, Odense. 2014. 211 s.

Ny forskning i grammatik giver læseren et indblik i den nyeste nationale sprogforskning indenfor dansk og en lang række fremmedsprog. Af bindets artikler kan nævnes *Tanya Karoli Christensen og Torben Juel Jensen: Sætningsadverbialer i ledsætninger som forgrundssignal*, *Jan Heegaard og Janus Mortensen: Fonetisk reduktion og kommunikative kontraster: Tilfældet faktisk*, *Lars Heltoft: Topologi og grammatikalisering*, *Peter Juul Nielsen: Supinum versus perfektum participium i dansk: Indholdsdifferentiering, mulige bøjningsvalg og andenordensnul*, *Kirsten Jeppesen Kragh, Erling Strudsbolm og Eva Skafte Jensen: Med og uden subjekt*.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 46-2014. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Jan Heegaard, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Marianne Rathje og Jørgen Schack. Udgivet af Dansk Sprognævn 2014. 216 s.

Bind 46 er et temanummer om *Sprogbrug i de nye medier*. Det indeholder 6 artikler: *Eva Skafte Jensen: Tale er tale; skrift er skrift. Om skriftsproget i de nye medier*, *Tina Thode Hougaard: Sproglige forandringer i de nye medier – fra chatstil til hashtagpoesi*, *Liva Hyttel-Sørensen og Andreas Stæbr: Normativitet som social ressource på Facebook*, *Anna Kristansen og Marianne Rathje: "Det kommer an på hvilken stavfejl det er". Unges holdninger til stavfejl i nye medier*, *Theres Bellander: Språk och berättelsesstruktur i blogg – En jämförelse av hur en tonåring och en pensionär bloggar om en utflykt*, *Astrid Westergaard: Om sammenhængen mellem sprogvvalg og kommunikativ rækkevidde på Facebook*.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 47-2014. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Jan Heegaard, Torben Juel Jensen, Janus Mortensen, Marianne Rathje, Jørgen Schack og Jann Scheuer. Udgivet af Dansk Sprognævn 2014. 144 s.

Af indholdet i bind 47 kan nævnes *Karoline Kühl: 'Det er easy at tale engelsk også'*. Amerikadansk i 1960'erne og 1970'erne, *Nicoline Munck Winther, Kasper Boye og Line Burholt Kristensen: Grammatikken i baggrunden – opmærksomhed under læsning*.

Nyt fra Sprognævnet 2014 nr. 1-4. 16 s. + 36 s. + 16 s. + 16 s. Dansk Sprognævn.

Nummer 2 er et udvidet hyldestnummer i anledning af seniorforsker Pia Jarvads 40-årsjubileum i Dansk Sprognævn. Det indeholder i alt 9 artikler skrevet af en række af Pias kolleger i Sprognævnet, fx *Anita Ågerup Jervehund: 100 nye ord om året – tilføjelse af nye ord i RO*, *Ole Ravnholt: Afterskiing, afterski, après-ski*, *Eva Skafte Jensen: Fra kone til kvinde*, *Jørgen Nørby Jensen: Om ordet knallert*.

De øvrige tre numre indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn, bogomtaler og artikler om sproglige forhold, fx *Tanya Karoli Chistensen* og *Torben Juel Jensen*: Det er klart at ledsætninger har da ledsætningsordstilling – eller har de? (nr. 1), *Jørgen Nørby Jensen*: Rævekager og misforståelser (nr. 2), *Margrethe Heidemann Andersen*: Sammensætninger med forstærkende førsteled (nr. 3), *Philip Diderichsen*, *Anna Sofie Hartling*, *Anne Kjærsgaard* og *Anna Kristiansen*: Retskrivningsordbøger gennem tiden (nr. 4).

Ordapoteket, red. Morten Søndergaard 2014.

Ordapoteket er et digterisk værk bestående af 1 kasse, 10 æsker med indlægsseddel og 1 brugsanvisning. I æskerne finder man ordklasser, og på indlægssedlerne kan man læse hvordan de forskellige ordklasser skal indtages.

Ordet på gaden. Gade/dansk Ordbog. En håndbog i ghattodansk, red. Tobias Cadin Borup og Ali Sufi. People's Press 2014. 128 s.

Bogen indeholder over 450 ord med over 600 forskellige betydninger, som giver et indblik i hvordan sproget på gaden giver sig til udtryk i dag.

Problemer og perspektiver i dansk syntaks. Redigeret af Ole Togeby, Sten Vikner og Henrik Jørgensen. Universitets-Jubilæets dansk Samfund 2014. 191 s.

Bogen indeholder en række artikler om dansk syntaks i anledning af at en af de vigtige bøger i dansk grammatikhistorie fyldte 100 år, nemlig Kristian Mikkelsens *Dansk Ordføjning*. Foruden en artikel om Mikkelsen og grammatikkens tilblivelseshistorie indeholder bogen flg. artikler: *Per Aage Brandt*: Ordføjning. En kritisk og ontologisk kommentar, *Erik Hansen*: Hvad der bruges som, *Lars Heltoft*: Ældre og nyere dansk sætningsbygning i Kristian Mikkelsens optik, *Per Anker Jensen*: Mikkelsens tillægssald i et generativt perspektiv, *Henrik Jørgensen*: Adverbiernes rækkefølge i henhold til Mikkelsen, *Anne Mette Nyvad*: Neurolingvistiske perspektiver på sammenslyngede sætninger, *Ole Togeby*: Tidernes følge – hos Mikkelsen, *Sten Vikner*: Kan en konstituent være både subjekt og objekt på samme tid?

På sporet. Festskrift til Bent Jørgensen på 70-årsdagen den 12. marts 2014. Redigeret af Rikke Steenholt Olesen, Peder Gammeltoft og Birgit Eggert. Museum Tusulanums Forlag 2014. 254 s.

Professor, dr.phil. Bent Jørgensen har gennem årtier præget dansk navneforskning, og med dette festskrift hædres han i anledning af sin 70-års fødselsdag. Artiklerne i festskriftet afspejler spændvidden indenfor navneforskningen og Bent Jørgensens mange interesser: stednavne, personnavne, sproghistorie,

retskrivning, leksikografi, storbyen København samt sporvogne og donaldisme. Bogen indeholder også en samlet oversigt over Bent Jørgensens publikationer.

Rask, Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 40, april 2014 og vol. 41, Autumn 2014. 474 s. +125 s. University of Southern Denmark, Institute of Language and Communication.

Bind 40 er et festskrift i anledning af Per Aage Brandts 70-års fødselsdag. Det indeholder i alt 39 artikler, fx *Lisbeth Bonde & Søren Grindsted*: Mr. Language fylder år, *Bjarne Sode Funch*: Bag ordene, *Torben Knap*: Det duale subjekt – Humaniora på ny.

Af indholdet i bind 41 kan nævnes *Ursula Ritzau*: 'Sådan plejer vi at gøre i Schweiz'. Om universitetsstuderendes forestillinger om tilegnelsen af dansk som fremmedsprog, *Petra Daryai-Hansen & Kamilla Kraft*: Sproglige ressourcer, praksisser og profiler: RUC som internationalt universitet.

Rask, Kirsten: Sprogquiz om dansk stavning og tegnsætning. Forlaget Grafisk Litteratur 2014. 84 s.

Bogen indeholder i alt 235 quizspørgsmål om forskellige sproglige forhold, fx *hang* eller *hængte?*, *de* eller *dem?*, *relativ hun* eller *relativt hun?*, *ligge* eller *lægge?* Facitlisten viser de rigtige svar og giver desuden forklaringer på svarene.

Rask, Kirsten: Sprogets magi og ordenes kraft: en praktisk intro til lydssymbolik, stilistik og kreativ grammatik. Vandkunsten 2014.

Sprogets magi og ordenes kraft beskriver sproget i de situationer hvor ordene virkelig gælder. Dér hvor de kan ændre skæbner: når vi aflægger vidneed eller på anden måde besværges noget, eller når vi skal overbevise hinanden om noget, henvender os til de højere magter i bøn, modtager velsignelse, maner eller signer ved hjælp af trylleformler. En stor del af magien eller kraften i sproget ligger i selve formen, i de stilistiske greb. Målet med bogen er at styrke læsernes bevidsthed om hvor stærkt den lydlige side af sproget spiller med i betydningen.

Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Årgang 20, 2014, nr. 58 + 59. 88 s. + 104 s. Aarhus Universitetsforlag.

Nr. 58 er et temanummer om *begyndersprog* og indeholder bidrag af bl.a. *Mads Jakob Kirkebæk* og *Karen Lund*: Syv myter om begyndersprog, *Karoline Søgaard* og *Nicolai Andersen*: Evaluering af tidlig engelskundervisning i Danmark.

Nr. 59 sætter fokus på *læremidler uden grænser* og indeholder artikler af bl.a. *Birthe Dahlgreen*: Voilá. Den nødvendige grammatik, *Bente Meyer*: Sprogundervisning med iPads lige ved hånden, *Karen Risager*: Om at analysere kultur i læremidler.

Sprog & Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 32. årgang, 2014, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel.

Foruden anmeldelser af sprog litteratur og omtaler og referater af sproglige arrangementer indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Pia Jarvad*: Nye ord (nr. 2), *Georg Søndergaard*: Om sproget og undervisningen (nr. 4).

Swearing in the Nordic Countries. Copenhagen 6 December 2012. Redigeret af Marianne Rathje. Sprognævnets konferenciserie 2. Dansk Sprognævn 2014. 215 s.

Forskerne fra forskellige nordiske lande ser i denne bog nærmere på brug og opfattelse af bandeord i et aldersperspektiv, brugen af bandeord i medierne, men også overførsel af diverse eder fra et sprog til et andet samt bandeord og -vaner i et historisk perspektiv. Af artiklerne kan nævnes *Marianne Rathje*: Attitudes to Danish swearwords and abusive terms in two generations, *Erik Falk*: Pragmatic dimensions of Swedish insults in the 1600s, *Ruth Vatvedt Fjeld*: The vocabulary of Norwegian cursing and swearing.

Worsøe, Line Brink: Nye ord på nye måder. Nyordsdannelse belyst fra et dynamisk sprog- og kognitionssyn. Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet 2014. 548 s.

Bogen er forfatterens ph.d.-afhandling. Målet er at undersøge og diskutere 1) hvordan mennesker danner nye ord, 2) hvordan mennesker forstår nye ord og 3) hvordan mennesker tager nye ord i brug på ny. Tilgangen er holistisk for så vidt som forfatteren ser på nye ord med udgangspunkt i psykologiske, sociale og kommunikative såvel som sproglige faktorer.

Øveraas, Kirsten Marie: 10 faldgruber. Oversættelse for ikke-oversættere. Samfundslitteratur 2014. 184 s.

10 faldgruber er henvendt til folk der ikke er oversættere, men som alligevel oversætter i deres daglige virke. Den giver gode råd til hvordan man skal håndtere kulturspecifikke elementer, faste udtryk, falske venner, egennavne, rang og titler, fagsprog, stil, undersættelser, ikke-oversættelser og maskinoversættelser.

Finland

Anna Maria Gustafsson

Eloranta, Ville: 125 myyttiä suomen kielestä. [125 myter om finskan] HS-kirjat. Helsingfors 2014. 133 s.

Författaren Ville Eloranta ansvarar för språkvården på den finska dagstidningen Helsingin Sanomat. I boken ger han en översikt av de vanligaste uppfattningarna och missuppfattningarna som förekommer om finskan och dess regler. Språkbrukarna kommer ofta ihåg föräldrade språkregler, som dessutom i vissa fall är sådana regler som egentligen aldrig varit fastslagna i verkligheten. I boken försöker författaren rätta till sådana här feluppfattningar och resonera kring orsaken till dem.

Etunimien taivutus. [Böjningen av förnamn] Huvudred: Sirkka Paikkala. Red.: Lasse Hämäläinen, Minna Pyhälähti, Helinä Uusitalo, Sonja Valkeinen och Elina Wihuri. Nätversion: Jari Vihtari. Institutet för de inhemska språken. 2014. Helsingfors. Nätpublikation: <http://kaino.kotus.fi/etunimientaivutus/index.php>

Etunimien taivutus, utgörs av en databas som omfattar finländarnas vanligaste förnamn samt sådana namn som ofta medför böjningsproblem. Databasen innehåller sammanlagt 2346 förnamn. Här hittar man böjningsformerna för de namn som förekommer som första namn hos 96 procent av de finskspråkiga finländare som är födda under åren 1965–2012. För den svenskspråkiga delen av befolkningen är motsvarande andel 93 procent. Också namn på finländare med andra modersmål än finska och svenska kan hitta sina namn i förteckningen. Vid insamlandet av materialet till databasen har flera experter kommit med utlåtanden och språkbrukarnas egna uppfattningar har kartlagts. Materialet kompletteras vid behov.

Folkmålsstudier 52. Red. Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström. Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi r.f. Helsingfors 2014. 179 s.

Nummer 52 av tidskriften Folkmålsstudier behandlar språkvetenskapliga metoder. Tre av bidragen bygger på föredrag som hölls på ett symposium om nya metoder inom språkvetenskap hösten 2012. Artiklarna ger aktuella analyser och belyser hur lingvistiska analysverktyg inom ett antal teorier kan tillämpas. Per Holmberg, Inga-Lill Grahn och Ulrika Magnusson presenterar metoder inom systematisk-funktionell lingvistik och hur de kan tillämpas vid

empiriska analyser av ungdomars texter respektive rådgivande radiosamtal. Jan Lindström diskuterar bakgrunden till disciplinen interaktionell lingvistik och ger exempel på typiska analysätt. Marie Maegaard belyser hur etnografiska metoder i dag kan tillämpas i sociolingvistiska undersökningar. I volymer ingår dessutom Eveliina Tolvanens empiriska studie av finlandssvenska och rikssvenska myndighetstexter. Metodiskt bygger också hennes studie på systematisk-funktionell analys. Mikko Kuronen har med hjälp av auditiva test och akustisk analys undersökt hur finlandssvenskars sätt att tala finska uppfattas av finskspråkiga.

Folkmålsstudier publicerar också Lectio praecursoria-föredrag, alltså inledande föredrag som hålls av disputanden på doktorsdisputationer. Även detta nummer innehåller flera Lectio praecursoria: Sofie Henricson med rubriken "Svenska i finsk miljö. Interaktion, grammatik och flerspråkighet i samtal på svenska språköar i Finland", Eeva-Liisa Nyqvist med rubriken "Species och artikelbruk i finskspråkiga grundskolelevers inläraarsvenska. En longitudinell undersökning i årskurserna 7–9" och Anders Stendahl med rubriken "Användningen av 'en' som indefinit artikel i fornsvenskan".

Klart myndighetsspråk – ett handlingsprogram. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2014:3. 48 s. Pdf-version: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr03.pdf?lang=fi>

Hyvän virkakielen toimintaohjelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuiotioita ja selvityksiä 2014:2. 48 s. Pdf-version: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr02.pdf?lang=fi>

Den bärande tanken med förslagen i handlingsprogrammet (som getts ut på både finska och svenska) är att ett sakligt, klart och begripligt myndighetsspråk är en grundläggande förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Förvaltningslagens krav på språket bör omsättas i praktiken i högre utsträckning än tidigare. Språket är inte ett fristående element som kan lämnas åt några enstaka personer att ta hand om, utan språket berör alla inom den offentliga förvaltningen, allt från de högsta beslutande organen till ledningen för de olika myndigheterna och varje enskild medarbetare. För att klarspråksmålet ska nås måste varje myndighet ha som rutin att utvärdera sitt språk och att anlita språkexperter när behovet är påkallat. Det går att spara tid och möda genom att använda ett klart och begripligt språk. Dessutom effektiviserar ett klart språk myndigheternas verksamhet och stärker medborgarnas rättssäkerhet. Handlingsprogrammet innehåller för det första förslag till hur riksdagen och statsrådet kan skapa strukturer och arbetsformer som gynnar

myndigheters strävan att använda ett gott språk i kontakten med medborgarna och att dra nytta av samarbete. För det andra ger handlingsprogrammet rekommendationer till insatser inom hela den offentliga förvaltningen. För det tredje innehåller handlingsprogrammet rekommendationer till de enskilda myndigheterna. För det fjärde ger handlingsprogrammet rekommendationer till läroanstalter.

I en bilaga till handlingsprogrammet beskrivs myndighetsspråkets historia och situationen i dag, klarspråksarbetet i andra länder och det internationella namnvårdssamarbetet. Dessutom ingår det klarspråkstips till myndigheter och enskilda anställda om vad de kan göra för ett bättre myndighetsspråk.

Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. [Finska språkbyråns tidskrift] Institutet för de inhemska språken. Helsingfors.

Tidskriften Kielikello utkom med fyra nummer också under 2014. I början av 2014 fick en hetsig debatt sin början när finska språknämnden vid Institutet för de inhemska språken godkände formen *alkaa tekemään* som parallellform till *alkaa tehdä* i allmänspråket. Båda formerna förekommer i de finska dialekterna, men i slutet av 1800-talet fattades ett beslut om att endast den ena formen, *alkaa tehdä*, skulle godkännas i skriftspråket. I över hundra år har man lärt ut den här normen i skolorna, även om den inte omfattats allmänt. I stället har normen och behärsknigen av den för många blivit ett slags symbol för gott språk. Därför har också många ett väldigt känsloladdat förhållande till den här normen. I årets första nummer av Kielikello diskuterades normförändringen grundligt ur många synvinklar.

Under 2014 ingick många artiklar om myndighetsspråk i Kielikello. I det första numret presenterades handlingsprogrammet för ett klart myndighetsspråk som publicerades i januari 2014. Handlingsprogrammet hade uppgjorts av en arbetsgrupp utsedd av Undervisnings- och kulturministeriet. I programmet betonas att språket är myndigheternas viktigaste verktyg. Programmet innehåller förslag som om de genomförs ska leda till ett mer begripligt, klart och sakligt myndighetsspråk. Rekommendationerna riktar sig till myndigheter, men också till kommuner och hela den offentliga förvaltningen. För att vissa delar av programmet ska kunna genomföras behövs ett statsråds- eller riksdagsbeslut. Eftersom handlingsprogrammet inte i sig leder till resultat föreslog arbetsgruppen att regeringen skulle inleda en klarspråkskampanj. Detta skedde också och kampanjen körde i gång i slutet av 2014. Kampanjen och dess olika skeden har också presenterats i Kielikello.

Ett av många namnteman som behandlades i tidskriften var bl.a. ortnamns-lagen. I Finlands finns i motstats till många andra länder inte någon ortnamns-

lag. Behovet av en sådan är dock stort. Eftersom namn är en viktig del också i myndigheternas kommunikation ingår ett förslag om ortnamnslag i det ovan nämnda handlingsprogrammet för ett gott myndighetsspråk. Förnamn och böjningen i enlighet med deras ställning i satsen av dem diskuterades i årets andra nummer. Böjningen av vissa förnamn väcker frågor och som ett stöd till frågeställarna har en databas skapats på Språkinstitutets webbplats.

I slutet av 2014 blev ordboken *Kielitoimiston sanakirja* fritt tillgänglig på nätet. Ordboken beskriver det finska allmänspråket och har utarbetats på Institutet för de inhemska språken. Nätordboken, dess sökmöjligheter och innehåll presenterades omfattande i årets sista nummer av *Kielikello*. I samma nummer ingick en artikel om ett för många okänt ämne: hur forskning i språk utnyttjas i brottsundersökningar. Den här så kallade forensiska språkvetenskapen är ett exempel på hur mångskiftande efterfrågan på språkforskarnas kunskaper kan vara och att det inte enbart är fråga om kommunikation och språkvård.

Kolehmainen, Taru. Kielenhuollon juurilla. Suomen kielen ohjailun historiaa. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki. 439 s.

Författaren Taru Kolehmainen har under många år arbetat med finsk språkvård på finska språkbyrån (*Kielitoimisto*). Boken tar upp rekommendationer från den finska språkvården och redogör för deras uppkomst och utveckling. Fokus ligger på den verksamhet och de beslut som Finska litteratursällskapet språkutskott stött för under verksamhetsåren 1928-1947 och rekommendationerna följs upp fram till dagens situation. Dessutom beskriver författaren språkutskottets efterföljare, finska språknämnen, samt andra språkvårdsorganisationer och publikationer. I boken redogörs också för språkvårdens principer och sambandet mellan dessa och internationella språkvårdsströmningar.

Myndighetstexter ur medborgarperspektiv: rapport från Nordisk klarspråkskonferens i Helsingfors 21–22.11.2013. Red. Maria Andersson, Eivor Sommardahl och Aino Piehl. Helsingfors: Institutet för de inhemska språken, 2014. -88 s

Den sjunde nordiska klarspråkskonferensen hölls den 21–22 november 2013 i Helsingfors. Arrangörer var Nordiska klarspråksnätverket, Nordisk Sprogkoordination och Institutet för de inhemska språken.

Temat för konferensen var myndighetstexter ur medborgarperspektiv och i programmet medverkade språkexperter från Danmark, Finland, Norge och Sverige. Under de två dagarna presenterades bl.a. aktuell klarspråksforskning och erfarenheter från klarspråksarbete på myndigheter i Norden.

Konferensrapporten innehåller nio artiklar som är baserade på föredrag från konferensens som behandlar myndighetsspråkvården och forskningen

inom området i Norge, Sverige, Finland och Danmark. Dessutom ingår en artikel om det isländska myndighetsspråket. Artiklarna hänför sig till konferenstemat och de behandlar allt från tankar kring språkvårdsprinciper till beskrivningar av konkreta utvecklingsprojekt. Medborgarnas perspektiv är temat för flera artiklar i form av redogörelser för enkät- och användarundersökningar, med vars hjälp man kartlagt begripligheten i myndighetstexter. Rapporten innehåller sammanfattningar på finska och engelska och den kommer senare att publiceras elektroniskt på Nordiska ministerrådets webbplats.

Ordbok över Finlands svenska folkmål. Institutet för de inhemska språkens webbpublikationer 33. Helsingfors. Institutet för de inhemska språken. Nätpublikation: <http://kaino.kotus.fi/fo/>

Den finlandssvenska dialektordboken, Ordbok över Finlands svenska folkmål, finns nu fritt tillgänglig på nätet med sammanlagt 51 600 artiklar inom avsnittet A–K. Den kompletterades under året med artiklar inom intervallet A–H. Under år 2015 kommer avsnittet L–O att publiceras. I detta avsnitt ingår också nytt material som inte tidigare blivit publicerat i den tryckta ordboken. Därefter uppdateras nätordboken fortlöpande.

Ordboken beskriver dialekterna i Österbotten, på Åland, i Åboland och i Nyland och ger sockenvis uppgifter om uttal, böjning och betydelser. Nätordboken har försetts med mångsidiga sökfunktioner som gör det lätt att hitta i ordboksartiklarna. Man kan t.ex. söka på uttal och exempelfraser eller välja specifika dialektområden, orter eller långgivande språk. Ordboken bygger på ett material som består av cirka 1 miljon orduppgifter som samlats in under åren 1860–1970.

Palmén, Helena. Identitet i samspråk. Kodväxling till standardvarietet som risk och resurs i östnyländska samtal på dialekt. Nordica. Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet 2014. 233 s. Nätpublikation: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9736-2>

Studien ringar in identiteten från två håll med hjälp av ett varierat material och en rad sociolingvistiska metoder. I teoriavsnittet kommer östnyländska talare till tals i utdrag ur intervjuer ur Spara det finlandssvenska talet (Svenska litteratursällskapet i Finland 2005-2008). Materialet i den egentliga analysen består av vardagliga samtal, mellan deltagarna i en syjunta och deltagarna i ett älgjaktlag.

Den metod som används kan karakteriseras som en samtalsanalytiskt inspirerad diskursanalys. Fokus ligger på kodväxling mellan dialekt och standardvarietet. Analysen visar att kodväxling mellan dialekt och standardvarietet kan

utgöra både en resurs, där samtalsdeltagarna utnyttjar sin fulla språkliga kompetens, men också en risk där gruppgemenskapen eller den egna självkänslan är hotad. Den så kallade tysta identiteten kan förstärka känslan av gemenskap människor emellan, men den kan också visa sig som en avgrund där individen står ensam med sin känsla av (språklig) skam.

Reuter, Mikael. Så här ska det låta. Om finlandssvenska och språkriktighet. Scriptum 2014. 240 s.

Boken riktar sig till alla som talar och skriver svenska i Finland, särskilt översättare, journalister, informatörer, tjänstemän, lärare och andra som använder svenskan i sitt arbete. Författaren Mikael Reuter, som har lång erfarenhet av finlandssvensk språkvård, tar upp bland annat finlandismer, uttal, skrivregler, ordböjning, meningsbyggnad, namnbruk, översättning och olika språkliga konstruktioner. Avsikten är att lyfta fram avvikelser från svenskan i Sverige och att ge råd och rekommendationer i vilken mån och hur dessa avvikelser bör undvikas.

Språkbruk, tidskrift utgiven av Institutet för de inhemska språken. Helsingfors.

Språkbruk utkom i vanlig ordning med fyra nummer under år 2014. Charlotta af Hällström-Reijonen var chefredaktör och Pia Westerberg redaktionssekreterare. Monica Äikäs besvarade språkfrågorna i tidningen.

I nummer 1/2014 handlar två artiklar om språk och datorer; Joakim Nivre, professor i datorlingvistik vid Uppsala universitet berättar om hur man lär datorn satsanalys, medan språkteknologen Robin Eriksson redogör för korpuslingvistikens utmaningar. I detta nummer inleds Språkbruks nya artikelserie om språkkontakt, och i första delen beskrivs hur språkkontakt uppstår och vad den innebär för ett språk. Monica Äikäs tar upp olika orsaker till att en text kan vara svår att tolka, och Marianne Blomqvist redogör i artikeln *Tjuvstart tillåten. Nya namn i almanackan 2015* för den uppdaterade finlandssvenska namnlängden.

I sommarnumret 2/2014 av Språkbruk berättar Lieselott Nordman om författningsöversättarnas syn på översättningsarbetet utifrån en enkät hon gjort. I serien Språkkontakt presenteras lånord i svenskan. Lars Huldén utreder etymologin till namnet *Tölö* i Helsingfors och Riina Heikkilä, finsk språkvårdare på Språkrådet i Sverige, berättar om svenska lånord i finskan i Sverige. Språkbruks chefredaktör Charlotta af Hällström-Reijonen har redigerat och reviderat det finlandssvenska inslaget i Svenska Akademiens ordlista och hon redovisar i en artikel för urvalet finlandismer i kommande upplaga av ordlistan.

Nummer 3/2014 innehåller en artikel om barn och läsning, *Barn som läser*

blir framgångsrika, och den är skriven av Satya Brink. Brink berättar hur man kan bryta den negativa trenden där färre och färre barn läser böcker. Kjell Herberts beger sig ut på en fotosafari i det lingvistiska landskapet. Bianca Holmberg intervjuar Mikael Reuter, som har ett fyrtioårigt perspektiv på språkvård. Louise Holmer skriver om vad man gjort för att modernisera ordförrådet i Svenska Akademiens ordlista i artikeln *Jämställdhet i ordlistan?* Charlotta af Hällström-Reijonen berättar vad som kännetecknar Twitterspråket, och hur man hittar det rätta tonfallet där.

I årets sista nummer diskuterar Ylva Byrman professionella och folkliga synsätt på språkvård. Nina Martola ger handfasta tips på hur man kan söka i språkbanken Korp. Robin Valtiala jämför översättningar av Baudelaire, och Kim Sandvad West undrar om det verkligen är så svårt att lära sig förstå danska i *En varm kartoffel? – Et spørsmål om attitude*. Monica Äikäs skriver om bestämd och obestämd form i svenskan, och menar att användningen av species hör till det svåraste att behärska för personer som lär sig svenska.

I varje nummer ingår också en ledare, recensioner av ordböcker och annan språkvetenskaplig litteratur, språkfrågor och svar, notiser, rapporter från språkseminarier och språkkonferenser, samt annat redaktionellt material. Varje nummer innehåller också en krönika. Krönikörer under 2014 var Alf Rehn, Ted Forsström, Åsa Mickwitz och Ebba Witt-Brattström. Bildkonststuderande från Tölö specialiseringsgymnasium har varje nummer bidragit med *Språkkonst*.

Tidigs, Julia. Att skriva sig över språkgränserna. Flerspråkighet i Jac. Ahrenbergs och Elmer Diktonius prosa. Åbo Akademis förlag 2014. 348 s. Nätpublikation: <http://www.doria.fi/handle/10024/95611>

I doktorsavhandlingen *Att skriva sig över språkgränserna. Flerspråkighet i Jac. Ahrenbergs och Elmer Diktonius prosa* undersöker Julia Tidigs språkblandning i Finlands svenska litteratur. Under sent 1800-tal kryddade viborgaren Jac. Ahrenberg sina berättelser med finska, ryska och inte minst franska. Flerspråkigheten hos Ahrenberg både stöder och stör de resonemang om nationalitet och språk som utvecklas i böckerna. Under mellankrigstiden skrev den rebelliske modernisten Elmer Diktonius sina prosaböcker på en svenska som var starkt påverkad av finskan. Flerspråkigheten hos Diktonius är både ett medel för skildring av Finland och landets medborgare och en öppning till kopplingen mellan estetik och politik i författarskapet.

Avhandlingen kartlägger flerspråkighetens spänningsfyllda förhållande till idéer om modersmål, territorier och finlandssvensk identitet. Den visar att litterär språkblandning kan vara effektiv på alla plan i texten och att den måste analyseras i relation både till den värld där texten skrivs och den värld där tex-

ten læses. På vägen utmanas invanda föreställningar om det enda modersmålet, och om språkgränser, översättning och förståelse.

Færøyene

Marius Staksberg

Adams, J. & H.P. Petersen: A Language Course for Beginners. (2. reviderede udgave). Tórshavn: Stiðin.

Kursus i færøsk for udlændinge.

Jacobsen, Jógvan í Lon og Hjalmar P. Petersen: Fyrisingin fyri í føroyskum. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 137-162. Tórshavn: Fróðskapur.

Præpositionen *fyri* styrer akkusativ og dativ i færøsk, og i denne artikel undersøges, i hvilken grad *fyri* i dag styrer dativ, hvor den før kun styrede akkusativ.

Hansen, Leivur Janus & Bergur Olsen: Føroysk heiti á fuglakroppi og fjaðurbúna. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 179-190. Tórshavn: Fróðskapur.

Fosøg på at etablere en præcis og entydig nomenklatur for fugles krop og fjerdragt.

Petersen, Hjalmar P. & Renata Szczepaniak: Frá hvørsfalli til klípi. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 163-178. Tórshavn: Fróðskapur.

I forbindelse med genitivens svage stilling i moderne færøsk, hvor akkusativ og dativ i stor udstrækning overtager genitivens plads, hævdes det, at de historiske genitivendelser danner grundlag for fuger (linking elements) i sammensatte ord i moderne færøsk, men de fungerer ikke længere som kasusendelser, men følger andre regler.

Petersen, Hjalmar P.: Tosprogethed med nært beslægtede sprog. I: Brunstad, Endre, Ann-Kristin Helland Gujord & Edit Bugge (red.) *Rom for språk. Nye innsikter i språkleg mangfald*, s. 215-231. Oslo: Novus.

Weyhe, Eivind: Akrinatjørn, Mølbursvatn og Mølheyggjarnir– trý staðarnøvn á Sandi. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 84-90. Tórshavn: Fróðskapur.

Et forsøg på at bestemme oprindelsen til tre stednavne i bygden Sandur.

Weyhe, Eivind: Ániasartáttur – ein uppskrift á suðuroyarmáli. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 91-115. Tórshavn: Fróðskapur.

Sproglig behandling af en opskrift af visen Ániasaratáttur fra sidste halvdel af det 19. århundrede på Suðuroydialekt.

Weyhe, Eivind: Variatión av i og u í herðingarveikari støðu í føroyskum. *Fróðskaparrit* 61. bók, s. 116-136. Tórshavn: Fróðskapur.

Behandling af vokalerne *u* og *i* tryksvage stavelser i færøsk, især i bøjningsendelser.

Grønland

Per Langgård

Kruse, Lisathe Møller: Kalaallisut oqaasilerissut. (Oversat titel 'Grønlandsk grammatik'). Eget forlag. 96 sider

En skolegrammatik til modersmålsundervisningen på bl.a. gymnasier og professionsskoler

Langgård, Per: Hvorfor kan danskere i Grønland - stadigvæk - ikke grønlandsk? IN: Pedersen, Birgit Kleist et al. (red). Grønlandsk kultur- og samfundsforskning 2013-14/ Bind 1. Ilisimatusarfik/ Forlaget Atuagkat. 20 sider.

En historisk gennemgang af grønlandskundervisningens metoder og et forsøg på at dokumentere grammatikundervisningens nødvendige plads i grønlandsk som fremmedsprog

Trondhjem, Naja Blytmann: Kalaallisut Oqaasilerineq: Ilinniartitsisup atuagaa. (Oversat titel 'Grønlandsk grammatik: Lærerens bog). Ilinniusiorfik Nuuk. ISBN 978-87-7975-656-4. 48 sider

Pædagogisk støttemateriale til Naja Trondhjems modersmålsgrammatik fra 2013

Trondhjem, Naja Blytman: Markers of futurity and aspect in West Greenlandic. IN: Philippe De Brabanter et al. (red). *Future Times, Future Tenses*. Oxford University Press (Oxford Studies of Time in Language and Thought, Vol. 2). 24 sider

Om grønlandsk tempus og aspekt i morfologisk fremstilling

Island

af Jóhannes B. Sigtryggsson

Jón G. Friðjónsson. Orð að sönnu. Íslenskir málshættir og orðskviðir. [‘Ord for rigtig. Islandske ordsprog og aforismer’]. Reykjavík: Forlagið. 708 s.

Denne bog er resultatet af prof. Jón G. Friðjónsson’s årtiers arbejde med ordsprog. Forfatteren har gået igennem næsten hele den islandske litteratur fra begyndelsen til nutiden og søgt eksempler om ordsprog. Han har søgt udlanske forebilder for dem og forklarer deres mening. Bogen indeholder ca. 12.500 ordsprog.

Brynja Þorgeirsdóttir og Bragi Valdimar Skúlason. Orðbragð. [‘Ordsmag/Talemåde’]. Forlagið. 192 s.

2013 blev et nyt tv-program, *Orðbragð*, lanceret i RÚV (<http://www.ruv.is/ordbragd>). Showet blev et stort success i islandsk tv og fik den islandske Edda-pris for at være bedste tv-underholdningsprogrammet 2013. Showet har gjort meget til at vække interessen for islandsk sprog hos de unge. Den anden serie af programmet blev lavet og vist nu i vinter. Denne bog bygger på tv-programmet. Den indeholder mange korte kapitler, bl.a. om dialekter, ordleger og smukke og grimme ord i islandsk o.s.v.

Katrín Axelsdóttir. Sögur af orðum. Sex athuganir á beygingarþróun í íslensku. [‘Ordhistorier. Seks undersøgelser af bøjningsudvikling i islandsk.’]. 684 s.

Detter er en doktorafhandling ved Islands Universitet (Háskóli Ísland) af Katrín Axelsdóttir. Den handler om ændringer i bøjningshistorien af seks forskellige islandske pronomener.

Íslenskt mál og almenn málfræði. Nr. 35. ['Islandsk sprog og generel lingvistik'. Tidsskrift udgivet af den islandske lingvistikforeningen] 2013 (utg. 2014). Red. Haraldur Bernharðsson og Höskuldur Þráinsson. 238 s.

Dette nummer indeholder bl.a. en artikel af Ásgrímur Angantýsson om færøske bisætninger, en stor artikel af Höskuldur Þráinsson, Ásta Svavarsdóttir, Eiríkur Rögnvaldsson, Jóhannes Gísli Jónsson, Sigríður Sigurjónsdóttir og Þórunn Blöndal om nye ændringer i islandsk syntaks. Margrét Lára Höskuldsdóttir skriver om ændringer i nordlandsk udtale i perioden 1940–2011 og indflydelse på det af flytning fra landet til byen. Guðrún Kvaran skriver om en ordbog fra attende århundredet som nævnes *Nucleus latinitatis*. Nummeret indeholder også Gunnar Ólafur Hansons og Michael Schulte's oppositionstaler om Haukur Þorgeirsson ph. d.-afhandling, samt Haukur's svar til deres taler.

Orð og tunga. Nr. 16. ['Ord og sprog'. Tidsskrift udgivet af Árni Magnússon-instituttet for islandske studier]. 2014. Red. Ásta Svavarsdóttir. 181 s.

Temaet for dette hæfte af *Orð og tunga* var: *Málstöðlun. Tilurð, viðhald og endurnýjun staðalmálsins / Language Standardization: The origin, maintenance and renewal of the standard language*. Det indeholder bl.a. en artikel af Freyr van der Feest Viðarsson om sprogstandardisering af verbets stilling med hensyn til nægtelse i nittende århundredes islandsk, Magnus Breder Birkenes & Jürg Fleischer skriver en artikel som nævnes: Intetkjønn med referanse til personer. To ulike normeringstradisjoner i nynorsk og tysk. Stephan Elspaß & Konstantin Niehaus skriver en artikel som nævnes: The standardization of a modern pluriareal language. Concepts and corpus designs for German and beyond. Vanessa Isenmann skriver en artikel som nævnes: Insight into computer-mediated communication as a new variety of written Icelandic. Kristín Bjarnadóttir skriver om bøjningsdatabasen *Beygingarlýsing íslensks nútímamáls* (www.bin.arnastofnun.is) og Ari Páll Kristinsson & Haraldur Bernharðsson skriver en artikel om islandsk og engelsk i islandske universiteter.

Skíma. Mál gagn móðurmálskennara ['Islandsklærerernes tidsskrift']. Skíma kom i et nummer i 2014. Indholdfortegnelse kan hentes her: http://modurmal.is/pdf/skima2014_synishorn.pdf.

Kristján Árnason. Stíll og bragur. Um form og formgerðir íslenskra texta. ['Stil og verse-mål. Om form og struktur af islandske tekster']. Hið íslenska bókmenntafélag. 469 s. Udg. 2013.

Kristján Árnason, som er professor i islandsk ved Háskóli Ísland, er kendt for fonologiske studier af islandsk og færøisk, særligt af intonation og studier

af versemål. Denne bog er resultatet af forfatterens årtiers studier på dette område.

Matteo Tarsi. Le parole di origine latina in islandese moderno. Un glossario. ARACNE. 337 s.

Denne bog handler om ord i islandsk som har en latinsk oprindelse.

Norge

Sturla Berg-Olsen, Erlend Lønnum, Torunn Reksten og Ole Våge

Almenningen, Olaf (red.): Veneskrift til Dagfinn Worren på 70-års dagen 28. desember. Novus forlag. 2014.

Boka er ei samling av 29 korte artikler om språk, litteratur og kulturvitenskapelige emner – én for hver bokstav i alfabetet.

Bjørhusdal, Eli: Mellom nøytralitet og språksikring. Norsk offentlig språkpolitikk 1885-2005. Ph.d.-avhandling. Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo. 2014. 507 s.

Monografien har norsk offentlig forvaltning av nynorsk og bokmål som emne og undersøker særlig statens strategier for det minst brukte av de to norske skriftspråkene; nynorsk. Et sentralt formål er å begrepsfeste praksisen til og ideane bak norsk språkpolitikk i diakront lys, for så å kunne si noe om konsekvensene språkpolitikken i dag.

Blek, Petter (pseud.): Punktum, punktum, komma. Noen betraktninger om tegnsetting, orddannelse og normeringsdetaljer. [Eget forlag/Riksmålsforbundet] 2014.

Under pseudonymet Petter Blek tar Finn-Erik Vinje for seg skrivereglene i norsk og setter spørsmålstegn ved flere av rådende reglene og vedtak. Det gjelder eksempelvis stor eller liten forbokstav, genitivssuffiks ved anførselstegn, verbalsubstantivets suffikser og mye annet.

Borch Michalsen, Bård: Komma. Kommategnets personlighet, historie og regler. Juritzen forlag. 2014.

En faglig og historisk gjennomgang av kommategnet og regler for hvordan det skal brukes.

de Caprona, Yann: Kjærlighetens etymologi. Kagge forlag. 2014.

Forfatterene har hentet ord fra bestselgeren Norsk etymologisk ordbok og ordnet dem etter temaet kjærlighet. Det dreier seg om bakgrunnen for og historien til ord innenfor anatomi, følelser, sanser, psykologi, religion, slekt osv. I tillegg har forfatteren tatt med kjærlighetssitater.

Fjørtoft, Henning: Norskdidaktikk. Fagbokforlaget. 2014

Boka er ei innføring fagdidaktikk for norskfaget. Forfatteren tar for seg sentrale teorier om undervisning og læring i norsk. Begrepet «literacy» og sentrale emner som lesing, muntlighet, litteraturundervisning og skriving blir behandlet. Boka har også noen praktisk orienterte kapitler.

Frysjøenden, Elin: Svensk-norsk blå ordbok. Kunnskapsforlaget. 2014

Dette er en ny og oppdatert ordbok med ca. 23 000 oppslagsord, minigrammatikk og annet tilleggsstoff.

Jacobsen, Tove: Stor fransk-norsk/norsk-fransk ordbok. Fagbokforlaget. 2014

Dette er en ny ordbok med over 90 000 oppslagsord. Ordboka rommer eksempler, faste uttrykk, synonymer og faguttrykk. Man finner i tillegg belgiske, kanadiske og sveitsiske skrivemåter.

Johannessen, Janne Bondi og Kristin Hagen (red.): Språk i Norge og nabolanda. Novus forlag. 2014

Boka er ei samling tretten artikler skrevet av nordiske forskere som tar for seg tema innen syntaks, morfologi, fonologi og leksikografi. Felles for forfatterne er at de bruker den elektroniske dialektsamlinga *Nordisk dialektkorpus* til å svare på spørsmål om språkbruken i Norden i dag.

Husveg, Linda: Hørane og dørane. Dialektordbok fra Dalane. Commentum. 2014.

Boka inneholder nye og gamle dialektuttrykk fra Dalane i Rogaland, og stoffet er rikt illustrert med eksempler.

Hvistendahl, Rita og Astrid Roe (red.): Alle tiders norskdidaktiker. Festskrift til Frøydis Hertzberg på 70-årsdagen den 18. november 2014. Novus forlag. 2014.

Festskrift med fagartikler om didaktikk, skriveopplæring og annet.

Kirkeby, Per-Erik: Den store norske bokmålsordboka. Kagge forlag. Oslo 2014. 1878 s.

Ordboka har om lag 105 000 oppslagsord, mange av dem nyord, sær-

lig sammensetninger. Ved mange ord er det oppgitt fagområdet de hører til. Brukseksemplene og ordforklaringene er gjennomgående knappe. Ifølge forlaget følger boka offisiell rettskriving.

Kværness, Gunhild: Leve dialekten. En språkreise. Cappelen Damm. 2014.

Forfatteren tematiserer hva dialekten betyr for oss i dag. Hvert kapittel tar for seg ulike sider ved det å snakke, slik som identitet, toleranse, knotning, forståelse og status. Boka inneholder også samtaler med kjente folk som Therese Johaug, Kari Bremnes, Jon Eikemo og Vegard Ulvang.

LexicoNordica 21 – 2014: Stora ordböcker i Norden. Nordiska föreningen för lexikografi. 385 s.

LexicoNordica er et nordisk tidsskrift som kommer ut årlig. Det inneholder vitenskapelige artikler om leksikografi og anmeldelser av fagbøker innen feltet, ordbøker og andre leksikografiske ressurser. I nummer 21 er fellesnevneren for de fleste artiklene «store ordbøker».

Nordiske studier i leksikografi: Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden Oslo 13.–16. august 2013. Nordisk forening for leksikografi / Novus forlag 2014. 457 s.

Språknytt er tidsskriftet til Språkrådet. Det kommer ut fire ganger i året med 36 sider i hvert nummer. Språknytt er gratis, har et opplag på 11 200 eksemplarer og legges også ut på Språkrådets nettsider.

Språknytt består av aktuelle artikler om språk, innsiktsartikler, intervjuer og de faste spaltene «Leserspørsmål», «Nyord», «Med andre ord», «Språkbrukeren» og «Historia bak».

I nr. 1/2014 handlet det blant annet om språket i NRK, nynorskundervisning, vinspråk, hverdagsord, varemerker, fagtermer, nye rettskrivingsvedtak og typiske skrivefeil.

I nr. 2/2014 handlet det blant annet om banning på tv, sensitive ord, transittord, ukrainsk transkripsjon, tegnspråk, fremmedspråk i ungdomsskolen, seigmenn og adresser.

I nr. 3/2014 handlet det blant annet om Alf Prøysens litterære språk, Det Norske Akademis Store Ordbok, språklige landskap, klarspråk i Nav, fruktnavn og undervisning på engelsk.

I nr. 4/2014 handlet det blant annet om Grunnlovens nye språkdrakt, Norsk Ordbok 2014, norsk romani, godt helsespråk, tenketeknologi, typografisk terminologi og kodeveksling.

Statsspråk – bladet for godt språk i staten – blir utgitt av Språkrådet og kommer ut med fire nummer i året. Bladet har et opplag på 17 500 og distribueres gratis til statsansatte og andre interesserte. Bladet kan også lastes ned som pdf-dokument fra www.sprakradet.no/statssprak. Statsspråk har fire sider og inneholder en hovedartikkel, et større oppslag med praktiske råd og tips ("På plakaten") og dessuten notiser om relevante arrangementer, språktips og et dikt.

I nr. 1/2014 er temaet klart språk som funker. Hva må vi gjøre for at arbeid med klarspråk skal gi resultater? Hva kan vi gjøre med vanskelige faguttrykk i tekster til publikum? Hva eller hvor er de skrå bredder? Er flertallsformen av *lov* på nynorsk *lover* eller *lovar*? Kommer Leif til å spise spinat? Dette er bare noen av spørsmålene du får svar på i årets første Statsspråk.

I nr. 2/2014 ser vi nærare på talar og taleskrivarar. Kven er dei dulde taleskrivarane i departementa, og korleis arbeider desse retoriske doldisane? Desse spørsmåla og fleire andre spørsmål om talar får du svar på i denne utgåva av Statsspråk. Du kan òg lese om korleis vi skriv ukrainske stadnamn i norske tekstar. Statsspråk fyller 20 år i år, og vi feirar jubilaranten med å friske opp bunaden litt.

I nr. 3/2014 språket i de nye versjonene av Grunnloven. Vi hyller de nye versjonene av Grunnloven. Professor emeritus Finn-Erik Vinje skriver om bokmålversjonen han har utarbeidet, og vi gir deg innblikk i noen viktige språkvalg i nynorskversjonen. Dessuten hjelper vi deg med å sette ord på ubehaget ved å bli avslørt med feil dato og organisasjonsnavn i en presentasjon.

I nr. 4/2014 ser vi på kva brukarane meiner om språket i offentlege tekstar. Brukartesting står på plakaten i dette nummeret av *Statsspråk*. Treng det vere vanskeleg og dyrt å brukarteste tekstar? Slett ikkje. Vi gjev deg tips om enkle og billige måtar å teste på, og ein artikkel om erfaringar frå Försäkringskassan i Sverige. Dessutan kan vi gje deg både uhu-opplevingar og avløysarord for *paramedic* på norsk. Sist, men ikkje minst, hyllar vi 100-årsjubilaranten Alf Prøysen med å prente eit av dei mindre kjende dikta hans.

Termposten er et elektronisk nyhetsbrev fra Språkrådet. Nyhetsbrevet informerer om hva som skjer på terminologifronten i Norge og andre steder. Det inneholder også stoff for alle som arbeider med eller interesserer seg for terminologi. Nyhetsbrevet er gratis, og man kan abonnere ved å gå til Språkrådets nettside www.sprakradet.no/termposten. Det kom ut to ganger i 2014.

Uri, Helene: Språkmagi. Kagge forlag. 2014.

Boka er ei lettlest bok for språkinteresserte som ønsker å lese om språk-

kuriosa, nyord, lånord, språkhistorie, etymologi, barnespråk, banning, slang, skriveregler, oppgaver, øvelser og mye mer.

Vannebo, Kjell Ivar: Fra egennavn til fellesnavn. Klondyke, kneipp og quisling. Cappelen Damm. 2014.

Populærvitenskapelig oppslagsverk over person- og stedsnavn som har gått over til å bli fellesnavn.

Vinje, Finn-Erik: Med ørene på stilk. Språklige glieder og glemmelser. Schibsted forlag. 2014.

Vinje ergrer seg over språkbruken. Han har samlet de språklige ergrelsene i en uhøytidelig og humoristisk bok som gir råd om hva som tradisjonelt blir regnet som riktig og god språkføring.

Sverige

Inkaliisa Voionmaa og Rickard Domeij

Adler, Peter: Ordets makt. Carlsson. 2014. 383 s.

Adler har skrevet en personlig bok om retorik, där det historiska blandas med det dagsaktuella. Boken ger inte bara praktiska tips, utan författaren fördjupar sig även teoretiskt i olika aspekter av det retoriska, och ger exempel på stora talare och de retoriska tekniker som de framgångsrikt använt sig av.

Bendegard, Saga: Begriplig EU-svenska? Klarspråksarbetets förutsättningar inom den interinstitutionella översättningsprocessen. Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet. 2014. 242 s.

Genom att fokusera på översättningens sociala praktik har Bendegard i denna etnografiska studie undersökt hur det går till när EU-dokument översätts till svenska. Målet med avhandlingen har varit att ta reda på hur förutsättningarna för att arbeta med klarspråk inom översättningsprocessen ser ut.

Blomström, Vendela & Persson, Catarina: Muntlig interaktion i akademiska sammanhang. Studentlitteratur. 2014. 268 s.

Denna bok vänder sig främst till dig som har svenska som andra språk och som känner att du skulle behöva förbereda dig inför dina akademiska studier rent språkligt. Vilken sorts muntliga kompetenser behöver man ha med sig när man börjar på universitetet? Hur går det till på seminarier, opponeringar och föreläsningar? Boken innehåller även praktiska övningar.

Carlbom, Mats: Fan och hans moster gör en pudel. Bokförlaget Langenskiöld. 2014. 160 s.

Om du vill veta vad man gör när man strider om påvens skägg är detta boken för dig. Här listas fler än tusen svenska idiom, med både förklaringar och exempel på användning. Dock skriver Carlbom inte något om uttryckens ursprung och varifrån de kommer.

Dalnäs, Torbjörn: Havets ord. Breakwater Publishing. 2014. 333 s.

Sjöspråket har under århundradena vuxit fram på ett gungande hav, där de svenska sjöfararna mött människor från världens alla hörn och lånat med sig ord som *tsunami*, *ljugarbänk* och *stiltje* hem till svenskan. I *Havets ord* får läsaren en inblick i detta sjöspråk och de skrönor som hör havet till.

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Lundin, Kerstin, Wedin, Åsa & Westman, Margareta: Att skriva bättre i jobbet. En basbok om brukstexter. Norstedts. 2014. 191 s.

I takt med att vi kommunicerar allt mer via skärmar förändras förutsättningarna för texter, och det har man tagit fasta på i denna nya upplaga av *Att skriva bättre i jobbet*. Dessutom bidrar Språkrådet med ett kapitel om språkriktighet, där bland annat *hen* diskuteras.

Enoksen, Lars Magnar: Runor. Historia, tydning, tolkning. Historiska media. 2014. 240 s.

Enoksens nya bok ger inte bara en historisk överblick över runforskningens framväxt från 1500-talet fram till i dag, utan läsaren får även praktiska redskap för att förstå och tolka runor. Här förklaras bland annat uttal, stavningsregler och runornas grafiska uppbyggnad.

Fioretos, Ingrid, Gustafsson, Kristina & Norström, Eva: Tolkade möten. Tolkningens betydelse för rättssäkerhet och integration. Studentlitteratur. 2014. 144 s.

Författarna har fördjupat sig i tolkningens praktik. Boken vänder sig både till tolkar och till dem som i sitt yrke kommer i kontakt med tolkning, som till exempel lärare, poliser och socionomer. Boken ger svar på både teoretiska och praktiska frågor kring tolkade möten.

Gunnerud, Sara: Ordens makt i politiken. Kata förlag. 2014. 201 s.

Språkkonsulten Gunnerud analyserar här det svenska politikerspråket, för att visa på hur viktigt språket är både när det gäller maktutövning och opinionsbildning. Hon tar upp exempel främst från den borgerliga opinionsbildningen, men diskuterar även vänstern och hur progressiva krafter borde använda kunskapen om språket mer medvetet för att bättre nå fram till allmänheten.

Hedström, Joakim: Skriv så någon bryr sig. Eget förlag. 2014. 84 s.

Denna snabblästa bok ger läsaren både inspiration och insikter om skrivande. Med konkreta tips på hur man skriver bättre och exempel på vanliga fel som man gör när man skriver ger Hedström läsaren inspiration till att bli en bättre skribent. Kom ihåg att du alltid skriver för någon!

Hornscheidt, Lann & Landqvist, Mats: Språk och diskriminering. Studentlitteratur. 2014. 218 s.

Denna bok ger dig verktyg för att se och förstå hur språk hänger ihop med diskriminering. Hornscheidt och Landqvist rör sig från övergripande strukturer till detaljer för att undersöka hur språket samverkar med olika förtrycksmekanismer. Har du till exempel funderat över något så till synes obetydligt som skillnaden mellan att använda ett substantiv och ett verb när du pratar om en människa – skillnaden mellan att dela in människor i *raser* och *att rasifiera* dem? Det kan du läsa mer om i denna bok, som är relevant för alla som är intresserade av att jobba för ett mer jämlikt samhälle.

Iran. 4 000 år av historia, konst, religion, litteratur och språk. Red. Dahlén, Ashk och Jahani, Carina. Uppsala Universitet. 2014. 186 s.

I denna bok samlas de tretton konferenspresentationerna från en endagskonferens om iranistiken i Sverige, som anordnades av Kungliga Vitterhetsakademien och Medelhavsmuseet i november 2010. Bland annat ingår i volymen Judith Josephsons, Helena Bani-Shorakas och Carina Johans presentation ”Iranska språk förr och nu, några axplock från ett forskningsfält”.

Josephson, Olle: Mitt i svenskan. CKM förlag. 2014. 112 s.

Olle Josephson, professor i nordiska språk vid Stockholms universitet, har i sina språkspalter i Svenska Dagbladet under åren diskuterat allt ifrån prinsessbröllop till *ben* och till Selma Lagerlöfs inverkan på svenskans verbsystem. Texterna rör sig mellan språkvård och språkpolitik, mellan språkets roll i vardagen och i samtiden. I *Mitt i svenskan* har ett urval av dessa språkspalter från de gångna tjugo åren samlats ihop.

Kieliviesti är svenska Språkrådets finskspråkiga språkvårdstidskrift som sedan 2009 även innehåller artiklar på meänkieli. Kieliviesti utkom med fyra nummer år 2014. Varje nummer har en huvudartikel som illustreras av skämttecknaren Markku Huovila. År 2014 handlade huvudartiklarna om smeknamn, nya namn i den finska almanackan (både den finskspråkiga och den svenskspråkiga almanackan får nya namn år 2015), slang och förkortningar i finskan. De flesta nummer innehåller även en presentation av nyord i finskan, frågor och svarspalt samt en kortare ordlista. Några av artiklarna publiceras också på Språkrådets webbplats www.sprakochfolkminnen.se.

Klepke, Birgita & Rydell, Susanne: Skriv populärvetenskapligt. Liber. 2014. 144 s.

Här får du lära dig hur du skriver en populärvetenskaplig text så att läsaren både förstår och blir intresserad av ämnet, utan att ge avkall på kvaliteten. Välkända forskare, redaktörer och författare berättar i boken hur de själva gör för att skriva intressanta och engagerande texter.

Kuoljok, Kajsa: Samisk skyltning. Att synliggöra det samiska i vardagen. Åjtte, svenskt fjäll- och samemuseum. 2014. 35 s.

I denna skrift diskuteras vikten av att ha samisk skyltning i samiskspråkiga områden, för att göra språket synligt i vardagen. I samarbete med unga språkspanare har man letat upp platser där det skulle behövas samisk skyltning och lyft frågan med lokala beslutsfattare.

Lagervall, Marika: Modala hjälpverb i språkhistorisk belysning. Göteborgs universitet. Institutionen för svenska språket. 2014. 426 s.

I denna avhandling undersöks hur modala hjälpverb i svenskan har förändrats från medeltiden fram till i dag.

Lindh, Pontus: Appendix. Klorofyll. 181 s.

I *Appendix* får alla de hemlösa orden ett hem. Här samlas de ord som rensats bort ur SAOL för att de fallit i glömska och slutat användas. Orden förklaras eller ges ibland nya betydelser. En poetisk ordbok – *ebo* skulle inte älska det?

Lundbladh, Carl-Erik: Skånska dialektord. Institutet för språk och folkminnen, Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund. 2014. 379 s.

I denna ordbok med äldre skånska dialektord får man veta vad orden betyder, hur de uttalas och vad de har för normaliserad svensk form. Man kan också ta reda på hur en viss betydelse kan uttryckas på en skånska som nu är

mindre vanlig och hos många bara lever i minnet av hur mormor eller farfar pratade. I boken visas också hur man via nätet kan söka i en databas med dialektord ur en stor samling i Lund.

Lyxell, Tommy: Se språket. Barns tillgång till svenskt teckenspråk. Rapporter från Språkrådet. Språkrådet. 2014. 58 s.

Denna rapport från Språkrådet finns nu i tryckt form. I rapporten beskrivs olika faktorer som påverkar barns möjligheter att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Här ges även förslag på åtgärder för att se till att teckenspråkiga barn får tillgång till sitt språk.

Lövestam, Sara: Grejen med verb. Piratförlaget. 2014. 156 s.

Med penna och humor i högsta hugg ger sig Lövestam an verb i denna bok. Med pedagogiska liknelser förklarar hon allt ifrån tempus till konjugationer. Här får du till exempel lära dig varför hjälpverb skulle kunna liknas vid illvilliga parasiter, och på vilket sätt preteritumsystemet liknar Stålmannen. *Grejen med verb* är inte bara en lärobok i grammatik utan också en lovsång till verben.

Myndigheternas skrivregler av Språkrådet. Åttonde upplagan. Norstedts. 2014. 156 s.

Den nya utgåvan av *Myndigheternas skrivregler* innehåller tre nyskrivna kapitel: Att skriva klarspråk, Att skriva för webben och Källor och hänvisningar. Även nya råd har lagts till om bland annat utformning av myndighetsnamn, könsneutralt språk, hantering av främmande namn och rubriker och grafiska inställningar.

Norlund Shaswar, Annika: Skriftbruk i vardagsliv och i sfi-utbildning. En studie av fem kurdiska sfi-studerandes skriftbrukshistoria och skriftpraktiker. Umeå universitet. 2014. 387 s.

Norlund Shaswar undersöker i sin avhandling fem kurdiska sfi-studenters skriftbrukshistoria i förhållande till deras nuvarande skrivpraktiker. Hon analyserar sambandet mellan identitet och skrivpraktik, och mellan lärande och skrivpraktik i syfte att förstå hur dessa samband påverkar inlärningsprocessen.

Rehnberg, Hanna Sofia: Organisationer berättar. Narrativet som resurs i strategisk kommunikation. Institutionen för nordiska språk, Uppsala. 2014. 291 s.

Rehnberg undersöker i sin avhandling hur berättande (storytelling) används som kommunikativ praktik inom några olika organisationer. Hon har satt denna praktik i relation till både organisationen och individens plats däri.

Roos, Karin. Yrkesroll i förändring: Förstadielärarnas historia. Elektronisk utgåva. Karlstads universitet, 2014. 54 s.

Boken handlar om det språkliga synsättet på döva barn som funnits inom barnomsorgen under olika epoker. Förstadielärarnas historia omfattar idag mer än sextio år och erbjuder en delvis dramatisk läsning som speglar både tidsperiodens syn på barn och deras utveckling och den förändring i uppfattningen av dövas möjlighet till språklig och allmän utveckling som har skett.

Se språket i ämnet. Språk- och kunskapsutvecklande undervisning i högstadiet och gymnasiet. Red. Vestlin, Lena. Lärarförlaget. 2014. 160 s.

I *Se språket i ämnet* berättar lärare, skolledare, forskare och experter om hur man kan stötta sina elever inom alla skolämnena genom att aktivt arbeta med språket. En ökad medvetenhet om och ett ökat fokus på språkets betydelse leder i många fall till att eleverna förbättrar sina resultat – både de elever som har svenska som andra språk och de elever som har svenska som modersmål.

Skoglund, Astrid: Kommunikativa strategier i texter om tobaksavvänjning. Innehåll, argumentation och modellläsare. Linneaus University Press. 2014. 258 s.

I denna avhandling undersöks innehåll och kommunikativa strategier i offentligt finansierade texter som används i samband med rökavvänjning. Skoglund applicerar ett diskursanalytiskt perspektiv på sitt material för att ta reda på hur myndigheternas påverkansuppdrag förhåller sig till idéer om rökarnas egenmakt.

Språk och stil. Vol. 24. Adolf Noreen-sällskapet för svensk språk- och stilforskning. 2014. 253 s.

Tidskrift som publicerar vetenskapliga artiklar som berör svenska språket. I denna volym kan man bland annat läsa om auktoritet i finlandssvenska och sverigesvenska myndighetstexter och uttalsdrag i finlandssvenska tv- och radionyheter.

Språkrådets svensk-finska skolordlista. Språkrådets skrifter 16, 2014.

Ordlistan innehåller den centrala terminologin inom förskola, grundskola och gymnasieskola. Ordlistan innehåller även ord från högre utbildning som är av intresse för gymnasieelever som planerar eftergymnasiala studier. Även ett finskt-svenskt register ingår. Antalet uppslagsord är ca 1 700.

Språktidningen, nummer 1-8, årgång 2014.

Årets skörd av Språktidningen består som vanligt av en sprudlande samling

artiklar som rör sig från språkets ena ände till den andra. Lars Melin skriver i januarinumret om svårigheterna med att fånga in nyord. Daniel Eriksson skriver i marsnumret om hur kineserna bytte bort sitt *ben* mot *bon* och *ban*. Ann Lagerström skriver i juninumret om lekens betydelse för språkinläringen. Inger Enkvist skriver i oktobernumret om språket som huvudargument för en delning av Spanien. Under året har Språktidningen även hunnit ta upp ämnen som bland annat roller derby (sporten där du blir vad du heter), jakten på urnordiskans förlorade stavelser och Lena Anderssons inställning till ord (läsaren ska inte behöva vada i dem).

Studier i svensk språkhistoria. 12, Variation och förändring. Red. Bylin, Maria, Falk, Cecilia & Riad, Tomas. Acta Universitatis Stockholmiensis. 2014. 261 s.

I denna konferensvolym har 15 sektionsföredrag och fyra plenarföreläsningar samlats från den sammankomst som man 2012 i Stockholm höll i konferensserien Svenska språkets historia. Volymen inleds med texter av Lars-Gunnar Andersson, Lars-Olof Delsing, Karl G. Johansson och Mirja Saari.

Svenskans beskrivning 33. Förhandlingar vid Trettiotredje sammankomsten för svenskans beskrivning. Helsingfors den 15–17 maj 2013. Red. Lindström, Jan m.fl. Nordica Helsingiensia 37. 2004. 540 s.

Temat för konferensen var Svenska som pluricentriskt språk och i konferensvolymen finns bland annat plenarföreläsningarna om svenskan i världen (Catrin Norrby) och Min svenska och din (Marika Tandefelt) i publicerad form.

Teleman, Ulf: Tankens makt över språket. Utvalda artiklar med anledning av författarens 80-årsdag. Språk och litteraturcentrum, Lunds universitet. 2014. 238 s.

I denna bok har 15 av författarens artiklar utgivna mellan 1956 och 2012 samlats. Boken innehåller även en fullständig bibliografi över Telemans språkvetenskapliga författarskap.

Tillinger, Gábor: Samiska ord för ord. Att mäta lexikalt avstånd mellan språk. Acta Universitatis Upsaliensis. 2014. 190 s.

Tillinger har i sin avhandling utvecklat ett komplement till gamla lexikala metoder för klassificering av språk och dialekter. Målet med denna nya metod är att på ett mer pålitligt sätt kunna klassificera de samiska språken, som visat sig vara svåra att klassificera med hjälp av tidigare metoder.

Wadenbrant, Charlotta: Dalsländsk dialektordbok. Nomen förlag. 2014. 344 s.

Wadenbrant har samlat över 6 000 dalsländska dialektord i denna tidsresa

till bok. Här får vi leva fäbodliv, följa med på timmerflottning och leva gammaldags folkliv. Här listas inte bara ord, utan Wadenbrant har även sammanställt en lista med över 1 000 typiskt dalsländska uttryck, fraser och ordstäv.

Wikander, Ola: Gud är ett verb. Norstedts. 2014. 226 s.

I de tolv essäer som ingår i *Gud är ett verb* vrider och vänder Wikander på den Hebreiska Bibeln för att följa dess spår ända in i vår moderna tid. Wikander rör sig mellan språkvetenskap, religion och idéhistoria.

Zachrison, Mozghan: Invisible voices. Understanding the sociocultural influences on adult migrants' second language learning and communicative interaction. Malmö University. 2014. 307 s.

I denna kvalitativa studie undersöker Zachrison hur sociokulturella aspekter påverkar språkutvecklingen hos vuxna invandrare som läser svenska som andra språk. Studien visar att de flesta av informanterna upplever känslor av utanförskap både i klassrummet men också då de använder svenska utanför klassrummet, vilket i sin tur försvårar inläringen då det leder till att de inte använder språket i tillräckligt hög grad.